

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Verdal kommune

Arkivsak: 21/33
Møtedato/tid: 25.01.2021 kl. 09:00
Møtested: Fjernmøte Microsoft Teams

MERK

Møtet avvikles som fjernmøte, jf. reglement for kontrollutvalget.

Det vil bli lagt til rette for tilhørere, se <http://www.konsek.no/kontrollutvalg/verdal/>

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Liv Tronstad på telefon 900 38 551, eller e-post: liv.tronstad@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Steinkjer, 18.01.2021

Ove Morten Haugan (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Liv Tronstad
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
01/21	Referatsaker 25.01.2021
02/21	Forvaltningsrevisjon Etikk - Prosjektplan
03/21	Rapportering av timer - forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
04/21	Henvendelse fra kontrollutvalget i Frosta - Innherred Interkommunale Legevakt IKS
05/21	Kontrollutvalgets årsmelding 2020
06/21	Møteprotokoll 25.01.2021

Referatsaker 25.01.2021

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Verdal kommune

Møtedato

25.01.2021

Saknr

01/21

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE - 033

Arkivsaknr 21/17 - 1

Forslag til vedtak:

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg

Kommunen har plikt til å legge til rette for møtepublikum

Kommunestyret må kunne gi regler om ettergodtgjøring også for andre enn heltidspolitikere

Ufornuftig å velge en utvalgsleder som motsetter seg dette

Plikten til å være møteleder gjelder til man har fått gyldig fritak

KS tapte sak om betalt matpause

Kraftselskaper går til retten for å unngå å bli omfattet av offentlighetsloven

Nekter å behandle innsynskrav til saken er avklart i retten

Energiselskap slipper ikke unna offentlighetsloven

Forbudet mot konkurransevridende støtte kan ramme eiendomssalg til underpris

Må kunne dokumentere saklige hensyn når kommunen selger til en som ikke hadde høyeste bud

Saksopplysninger

Følgende saker vil bli presentert i møtet:

1. Kommunen har plikt til å legge til rette for møtepublikum
2. Kommunestyret må kunne gi regler om ettergodtgjøring også for andre enn heltidspolitikere
3. Ufornuftig å velge en utvalgsleder som motsetter seg dette
4. Plikten til å være møteleder gjelder til man har fått gyldig fritak
5. KS tapte sak om betalt matpause
6. Kraftselskaper går til retten for å unngå å bli omfattet av offentlighetsloven
7. Nekter å behandle innsynskrav til saken er avklart i retten
8. Energiselskap slipper ikke unna offentlighetsloven
9. Forbudet mot konkurransevridende støtte kan ramme eiendomssalg til underpris
10. Må kunne dokumentere saklige hensyn når kommunen selger til en som ikke hadde høyeste bud

Kommunen har plikt til å legge til rette for møtepublikum

Kommunal Rapport 23.11.2020 – Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

I hvilken grad plikter kommunen å legge til rette for at befolkningen skal kunne følge med på det som skjer under kommunestyremøtene?

SPØRSMÅL: I vår kommune holdes nå kommunestyremøtene i en gammel gymnastikksal. Årsaken til det er at kommunestyresalen er for liten. Det er begrenset med plass i den gymnastikksalen også.

Det legges ikke opp til videooverføring av møtene, og lydforholdene i forrige møte var dårlige.

Dette betyr at allmennheten og pressen har mindre mulighet til å følge med på det som skjer enn vanlig. Er dette lovlig?

SVAR: I kommuneloven [§ 11-5](#) fastslås at «Alle har rett til å være til stede i møter i folkevalgte organer».

I dette ligger at kommunen har plikt til å legge til rette for at alle interesserte skal ha mulighet til å følge forhandlingene i møtet, men det har vært lagt til grunn at man må kunne begrense antallet tilhørere av plasshensyn, så lenge lokalet er stort nok til at rimelig antall kan være til stede.

Det kan nå være grunn til å spørre om denne begrensningen i kommunens plikt til å legge forholdene til rette for tilhørere fortsatt gjelder, når man i dag forholdsvis enkelt kan sørge for fjernoverføring av møtet, på nettet eller ved utplassering av TV-skjerm på et egnet sted. Men noen avgjørelse om dette har vi ikke så vidt jeg vet, verken fra departementet eller Sivilombudsmannen.

Kommunestyret må kunne gi regler om ettergodtgjøring også for andre enn heltidspolitikere

Kommunal Rapport 16.11.2020

I hvilken grad har politikere rett til ettergodtgjørelse?

SPØRSMÅL: I kommuneloven § 8–6 har vi en bestemmelse om rett for folkevalgte «som har vervet som hovedbeskjeftigelse» til å søke om ettergodtgjøring. Kan kommunestyret også gi slik ettergodtgjøring til folkevalgte som ikke har slikt verv som hovedbeskjeftigelse?

SVAR: Bestemmelsen i § 8–6 sier bare noe om hvem som kan søke om slik godtgjøring, men skal etter forarbeidene ([Prop. 46 L. 2017–2018](#) merknader til § 8-6) forstås slik at den «fastslår at folkevalgte som har hatt det å være folkevalgt som sin hovedbeskjeftigelse, men som ikke blir gjenvalgt, eller som må fratre i løpet av valgperioden, har krav på forlenget godtgjøring i inntil seks måneder, det vil si ettergodtgjøring», jf. § 8–6 andre setning, der det er en bestemmelse om at kommunestyret «skal selv gi forskrift om lengden slik ettergodtgjøring kan ha, men ikke utover alminnelig oppsigelsestid for fast ansatte i kommunen eller fylkeskommunen».

Det er da ikke grunnlag for å lese bestemmelsen som en uttømmende regulering av adgangen til å gi slik ettergodtgjøring, og dermed en innskrenking i det kommunale selvstyret. Kommunestyret må kunne gi regler om ettergodtgjøring også for andre byrdefulle verv der det synes rimelig, men da med samme tidsbegrensning som for regler om rett til ettergodtgjøring for politikere som har vervet som hovedbeskjeftigelse, «ikke utover alminnelig oppsigelsestid for fast ansatte i kommunen eller fylkeskommunen», altså nå seks måneder.

Ufornuftig å velge en utvalgsleder som motsetter seg dette

Kommunal Rapport 03.11.2020

Må den som skal velges til leder av et utvalg, samtykke skriftlig til å bli valgt?

SPØRSMÅL: I kommuneloven [§ 7-2](#) er det fastsatt at ved valg til folkevalgte organer er det et vilkår at den som velges, har samtykket skriftlig til å stille til valg. Gjelder dette også når det skal velges leder av utvalg?

SVAR: Bestemmelsen [§ 7-2](#) om vilkår for valgbarhet gir i første avsnitt en liste over hvilke valg reglene gjelder for. Dette er alle folkevalgte organer i kommunen, blant annet utvalg og styrer valgt av kommunestyret eller fylkestinget. Det sies ikke noe om valg av leder i slike. Det gjøres det heller ikke i [§ 5-7](#) om oppnevning av utvalg. Her står det bare i, andre avsnitt, første setning, at «Kommunestyret og fylkestinget velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til utvalget».

Det er altså tale om tre valg som må gjøres hver for seg og i denne rekkefølge, og der bare det første av disse er nevnt [§ 7-2](#). I andre avsnitt, bokstav c) kommer så dette særlige kravet om skriftlig samtykke til å la seg velge. Spørsmålet er om dette gjelder også ved valg av leder for utvalg. For de øvrige vilkårene for valgbarhet i denne bestemmelsen er dette ikke noe problem, i og med at disse må være oppfylt allerede for å bli innvalgt i det aktuelle utvalget. Problemet er om det samtykket som medlemmene har gitt til å bli innvalgt i utvalget, kan anses å omfatte også å bli valgt som leder av dette, og hvis ikke, om det da er et slikt krav om samtykke også ved valg til verv som leder i et organ den folkevalgte er medlem av.

Kravet om skriftlig samtykke til å ta imot valg var nytt i kommuneloven 2018. Man tok da utgangspunkt i bestemmelsen i valgloven [§ 3-4](#) nr. 1, som siden 2012 har gitt rett til å kreve seg fritatt fra valg til fylkesting eller kommunestyre. Dette ble nå videreført i kommunelovens [§ 7-2](#), med den ene forskjell at her kreves det positivt samtykke til å velges, mens valgloven bare gir adgang til å nekte.

Av forarbeidene fremgår det at det var valg til kollegiale organer man hadde i tankene, men da med ett unntak; valg til formannskapet, «da en slik reservasjonsplikt vil kunne føre til at kommunen ikke får valgt et formannskap» ([NOU 2016:4](#) 12.3.5 [Utvalgets vurderinger](#) Ombudsplikten). Dette siste er ikke noe problem ved valg til andre folkevalgte organer, herunder utvalg. Her kan man velge mellom alle valgbare innbyggere i kommunen, og herunder sørge for at man får inn medlemmer som er villige til og har kompetanse til å påta seg verv som leder i utvalget. Går ikke kabalen opp, kan man foreta et nyvalg av hele utvalget.

Det er her tale om verv som kan være både viktige for kommunaldemokratiet og svært byrdefulle for den enkelte. Hvis man holder fast ved prinsippet om krav om samtykke ved valg som leder av slike, vil det kunne oppleves som både unødvendig og urimelig, og det er liten grunn til å tro at dette var lovgivers mening.

Vi har altså ikke noe synlig grunnlag i lovteksten for å stille krav om samtykke her, og det er klart nok rom for uenighet om vi da kan oppstille et slik regel. Men i og med at det her kan være tale om svært tyngende plikter for enkeltpersoner, taler mye for at vi bør tolke unntaksregelen i [§7-2](#) andre avsnitt, bokstav c, utvidende, slik at den gjelder også ved valg av leder for de organene som er nevnt i første avsnitt. Alternativt kan vi se bestemmelsen om dette i [§ 7-2](#) som uttrykk for et generelt prinsipp om frivillighet ved valg til folkevalgte verv.

Ved valg av ordfører og varaordfører har vi en tilsvarende problemstilling i kommuner med parlamentarisk styringsform. Bestemmelsen i [§ 6-2](#) andre avsnitt fastslår at i kommuner som følger formannskapsmodellen, må den som skal velges må ha samtykket til å stille til valg.

Dette gjentas ikke i tredje avsnitt om valg av ordfører og varaordfører i kommune med parlamentarisk styringsform, men det er det neppe tvilsomt at den samme regelen må gjelde her.

Uansett vil det ganske opplagt være ufornuftig å velge en utvalgsleder som motsetter seg dette. I så fall vil hun i neste omgang kunne søke kommunestyret om fritak fra vervet etter bestemmelsen i [§ 7–9](#) andre avsnitt under henvisning til at hun «ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne».

Plikten til å være møteleder gjelder til man har fått gyldig fritak

Kommunal Rapport 30.11.2020

Kan møteleder bare be noen andre være møteleder i en bestemt sak?

SPØRSMÅL: I kommentar til kommuneloven 2018 (Overå og Bernt) § 11-9 side 267, note 10, sies det forbindelse med omtalen av bestemmelsen om at ved stemmelikhet er møteleders stemme avgjørende: «Hvis organets leder har forfall, eller ikke ønsker å fungere som møteleder under behandlingen av vedkommende sak, er det nestleder eller den som måtte bli valgt som møteleder, som har denne «dobbelstemmen»».

I dette synes å ligge at en møteleder skal kunne velge å la være å fungere som møteleder i en bestemt sak, og da uten at utvalget «fritar» vedkommende fra å lede møtet, også utenom inhabilitetstilfellene.

Jeg kan ikke se at dette spørsmålet har vært drøftet i teorien tidligere, og kan ikke se at det som sies her kan være riktig. Utgangspunktet må etter mitt skjønn være at ordfører, en valgt utvalgsleder, en fungerende varaordfører eller nestleder, eller en valgt møteleder, bare har en rett, men også en plikt til å lede møtet.

Dernest er det spørsmål om møteleder (ordfører, utvalgsleder eller en annen fungerende møteleder) kan be om at organet *godkjenner* at han/hun overlater til en varaordfører/utvalgsnestleder eller et annet medlem å lede behandlingen av en sak – selv om det ikke er tale om inhabilitet.

Et eksempel kan være når ordførers/utvalgsleders habilitet har vært behandlet, og vedkommende under tvil, kanskje under dissens, er kjent habil etter de skjønnsmessige bestemmelsene i [forvaltningslovens § 6](#), annet ledd. Da kan det være ønske om at møteleder trer i bakgrunnen under den videre behandling av saken, for å avskjære diskusjon om hans/hennes rolle i behandlingen av saken.

Jeg vil også her mene at er man først habil til å delta ved saksbehandlingen, er man også habil til å lede møtet ved behandlingen av den saken som inhabilitetsspørsmålet gjelder

Spørsmålet mitt er derfor: Har en møteleder en *selvstendig rett* til å velge å tre tilbake fra møteledelsen når han/hun ønsker det? Og hvis ikke, kan organet etter anmodning *frita* ham/henne for denne oppgaven?

SVAR: Her må jeg bare innrømme; dette hadde jeg ikke tenkt godt nok igjennom da jeg skrev denne kommentaren i boken vår. Det som helt konkret kan fremtre som en god og smidig løsning på noe som oppfattes som en ubehagelig situasjon, lar seg ikke forene med lovens klare regler om hvem som skal være møteleder, og hva dette innebærer. Så her er det jeg *nå* mener må være riktig forståelse av loven når det gjelder møteledervervet:

Utgangspunktet for spørsmålet er altså bestemmelsen i [kommuneloven § 11-9](#) andre avsnitt, siste setning, om hva som gjelder ved stemmelikhet i et folkevalgt organ. Det fastslås her at i andre saker enn valg, er møteleders stemme avgjørende hvis antall stemme for og imot et forslag er likt. Det er dette som litt misvisende omtales som møteleders «dobbelstemme», men realiteten er altså at det kan treffes vedtak med tilslutning fra så lite som halvdelen av organets medlemmer, hvis møteleder har stemt for dette.

Problemet blir så; hvem er møteleder, som altså har denne lille ekstra stemmevekten? Utgangspunktet er klart nok. Det fastslås i [kommuneloven § 6-1](#) første avsnitt at ordfører eller fylkesordfører er møteleder i hhv. kommunestyre og formannskap eller fylkesting og fylkesutvalg, og i [§ 11-2](#) gjentas som en generell regel for alle folkevalgte organer at møtene i organet ledes av organets leder eller nestleder, underforstått at nestleder trer inn bare der leder ikke kan ivareta denne oppgaven. I tillegg er så tilføyd at «Hvis begge har forfall, velges en særskilt møteleder ved flertallsvalg».

Hva innebærer så vervet som møteleder? Den ekstra stemmevekt ved stemmelikhet er én slik funksjon. I [§ 11-3](#) siste avsnitt er videre møteleder gitt kompetanse til å nekte avstemning over realitetsforslag i sak som ikke var oppført på saklisten ved innkallingen, eller i sak der ikke alle fremlagte saksdokumenter fulgte denne, og i [§ 11-5](#) siste avsnitt, første setning kompetanse til å beslutte at debatt om lukking av et møte skal holdes i lukket møte. Dette er funksjoner som må ses i sammenheng med lederens ansvar for å påse at møtet gjennomføres i overensstemmelse med lovens regler om saksbehandling, herunder kravet om at en sak skal være så godt opplyst som mulig (se [forvaltningsloven § 17](#) første avsnitt). Ansvar for å lede møtet er dermed noe langt mer enn en ordstyrerfunksjon. Det er et viktig tillitsverv som ordfører eller utvalgsleder ikke kan tre inn i eller ut av når det passer. Dette avspeiles også i lederens ansvar for å sette opp sakliste i innkallingen til møte i organet, med sakens dokumenter vedlagt, se [§ 11-3](#).

Dette taler sterkt for ordfører eller leder for annet folkevalgt organ må fungere møteleder i alle møter og under alle saker i det folkevalgte organ hun er leder for. Hvis lederen for et organ opplever det som ubehagelig eller uheldig at hun leder organet i en bestemt sak, kan hun da i stedet søke organet om å bli fritatt fra å delta ved behandlingen av denne saken etter bestemmelsen i [§ 11-11](#) om fritak av personlige grunner. Dette gjelder da funksjonen som medlem, ikke bare som møteleder. Hvis slikt fritak blir gitt, skal hun flytte seg til tilhørerbenken hvis møtet er åpent, og forlate møterommet hvis møtet er lukket, og et varamedlem trer inn i hennes sted. I dette siste ligger at den som vil søke om slikt fritak, bør varsle om det på forhånd, slik at varamedlem kan innkalles, men dette er ikke et absolutt vilkår for vedtak om å gi fritak.

KS tapte sak om betalt matpause

Kommunal Rapport 17.11.2020

Storkommunene Ålesund, Orkland og Heim må betale tilbake til ansatte etter dom om spisepauser i Arbeidsretten.

NTB

Ved kommunesammenslåingene i januar 2020 fjernet flere kommuner den betalte matpausen for kontoransatte. I de gamle kommunene hadde noen betalt spisepause eller delvis betalt spisepause, mens andre ikke hadde det.

KS har ment at ved en kommunesammenslåing så oppstår det en helt ny enhet og at arbeidstidsordningen i denne nye kommunen må følge hovedregelen på 37,5 timer. KS mente gamle avtaler om lavere arbeidstid ikke kunne overføres til en ny kommune.

KS har pålagt alle nye kommuner og fylkeskommuner å innføre 37,5 timers arbeidstid med tillegg av spisepause for alle kontoransatte, uavhengig av den arbeidstiden de hadde før sammenslåingen.

Delta og Fagforbundet mente det stred mot hovedtariffavtalen og tok ut søksmål mot KS og tre av kommunene som hadde økt arbeidstiden.

Økt arbeidstid etter sammenslåing reverseres

Mandag ettermiddag kom dommen i Arbeidsretten.

Arbeidsretten mener KS sin oppfatning om at gamle avtaler ikke kan videreføres i en ny kommune ikke er korrekt. Retten peker på at KS selv opp gjennom årene har hatt ulike standpunkt knyttet til den tariffrettslige situasjonen ved kommunesammenslåinger.

«Hovedintrykket er at praksis ved kommunesammenslåinger ikke gir tilstrekkelige holdepunkter for at kommunene som følge av sammenslåingen ensidig kan beslutte å innføre felles arbeidstid i den nye kommunen», skriver Arbeidsretten.

Arbeidsretten har i sin tolkning av avtaleverket kommet til at en ensidig beslutning om å øke arbeidstiden for ansatte i kontoradministrasjonen er tariffstridig. Fagforbundet og Delta fikk dermed fullt medhold i sitt syn om at ansattes arbeidstidsordninger ikke skal annulleres i en ny kommune.

– Dommen er klar på at KS og kommunene ikke har adgang til å fastsette dårligere arbeidsvilkår i kommuner og fylkeskommuner som slås sammen, sier Delta-leder Lizzie Ruud Thorkildsen.

En rekke kommuneansatte får dermed etterbetaling for den tiden de ikke fikk betalt matpause i 2020.

Nyttig avklaring

Dommen vil få betydning for langt flere enn de kommunene Ålesund, Heim og Orkland som var part i retten.

Advokat for KS Øyvind Gjelstad sier til [NRK](#) at de vil ta dommen til etterretning.

– Vi gikk inn saken med et annet syn, men har ikke fått medhold i det. For oss er det uansett nyttig at Arbeidsretten har kommet med en avklaring, sier Gjelstad.

Les hele dommen her:

[Landsorganisasjonen i Norge med Fagforbundet mot KS, Ålesund, Orkland og Heim kommuner](#)

Kraftselskaper går til retten for å unngå å bli omfattet av offentlighetsloven

Kommunal Rapport 11.11.2020

Fylkesmennene er uenige om morselskap i offentlig eide energikonsern er omfattet av offentlighetsloven. Nå skal dette spørsmålet avklares av domstolen.

– Vi mener Fylkesmannens vedtak er feil, og det gir offentlig eide energikonsern en konkurranseulempe i forhold til de private. Vi vil ha like konkurransevilkår, sier advokat Kaare Andreas Shetelig.

Han representerer energiselskapene BKK AS og Trønderenergi AS.

Tar sakene til retten

Etter et innsynskrav fra NRK vedtok Fylkesmannen i Vestland i mars at morselskapet i energikonsernet BKK AS er omfattet av offentlighetsloven, noe som gir offentligheten innsynsrett i selskapets dokumenter. BKK AS mener Fylkesmannens konklusjon er uriktig og tok ut søksmål mot staten. I starten av november møttes partene i retten. I denne saken var Energi Norge partshjelper for BKK.

Et tilsvarende vedtak fattet Fylkesmannen i Trøndelag i april i forbindelse med energikonsernet Trønder Energi AS. Også her kom Fylkesmannen fram til at morselskapet i Trønderenergi er omfattet av offentlighetsloven, og energikonsernet svarte med søksmål. Rettssaken er berammet i Oslo tingrett i februar, og det er samme advokat som fører denne saken for energikonsernet.

– Vi ønsker å avklare de rettslige spørsmålene i denne saken, og det er første gang dette behandles i retten. Jeg ønsker ikke å prosedere saken i mediene, sier Shetelig.

Offentlighetslovens §2

Lova gjeld for

- a) staten, fylkeskommunane og kommunane
- b) andre rettssubjekt i saker der dei gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift,
- c) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigarandel som gir meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet, og
- d) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har rett til å velje meir enn halvparten av medlemmene med røysterett i det øvste organet i rettssubjektet.

Bokstavane c og d gjeld ikkje rettssubjekt som hovudsakleg driv næring i direkte konkurranse med og på same vilkår som private.

Ikke utsatt for konkurranse

Begge energikonsernene eies hovedsakelig av kommuner på Vestlandet og i Trøndelag, og dermed gjør offentlighetsloven seg gjeldende. Offentlig eide selskap som driver næringsvirksomhet i direkte konkurranse med private aktører gis imidlertid unntak fra lovens virkeområde, og dette stridens eple.

– Utgangspunktet er at all virksomhet som kontrolleres av det offentlige, også aksjeselskaper, er underlagt offentlighetsloven. I disse sakene mener staten at det er datterselskapene, og ikke morselskapene, som er utsatt for direkte konkurranse. Morselskapene er dermed omfattet av offentlighetsloven, sier regjeringsadvokat Nils Sture Nilsson.

Mener vedtakene er feil

Fylkesmennene i Vestland og Trøndelag mener at morselskapene i BKK og Trønder Energi ikke driver næring i direkte konkurranse med private aktører.

«Fylkesmannen er ikke uenig med BKK AS i at selskapet driver konkurranse med andre morselskap og energiselskap i Norden. Vi kan likevel ikke se at det er godtgjort at BKK AS driver sin virksomhet hovedsakelig i direkte konkurranse med private energikonsern slik det stilles krav om i lovteksten», skriver Fylkesmannen i Vestland i sitt vedtak.

Både BKK og Trønder Energi mener de driver i konkurranse med private aktører. I stevningen peker BKK på at det foreligger en rekke energikonsern som selger kraft i de samme markedene som BKK-konsernet. Både BKK og Trønderenergi mener at offentlige virksomheter skal ha samme rammevilkår som konkurrentene.

«BKK AS mener at Fylkesmannens vurdering og standpunkt her er feil. Det foreligger en rekke private energikonsern som selger kraft i de samme markedene som BKK-konsernet», skriver advokat Shetelig i stevningen.

Sprikende praksis

Fylkesmannens praksis i vurderingen av innsynsrett i morselskap i energikonsern er sprikende, og dette er noe av grunnen til at konsernene nå har tatt saken til retten. Fylkesmannen i Troms vedtok i 2010 at morselskapet i Troms Kraft AS ikke er omfattet av offentlighetsloven, og den samme vurderingen gjorde Fylkesmannen i Rogaland samme år i forbindelse med innsynsrett i Haugaland Kraft. Fylkesmannen i Møre og Romsdal konkluderte samme år med at Tafjord Kraft AS og Tussa Kraft AS er omfattet av offentlighetsloven, og den samme vurderingen falt Fylkesmannen i Hordaland ned på for Sunnhordland Kraftlag AS året etter.

«Samlet sett gir den sprikende fylkesmannspraksisen ikke nødvendig veiledning for spørsmålet om, og når, et morselskap i et energikonsern er omfattet av loven», skriver BKKs advokat i stevningen.

Regjeringsadvokaten er enig i at Fylkesmennenes sprikende tolkning av om kraftselskapene er underlagt offentlighetsloven bidrar til å skape et noe uklart juridisk landskap.

– Motparten ønsker seg en rettslig prøvning av spørsmålet for å få klargjort hva som er riktig juridisk forståelse, og det kan være fornuftig for begge parter, sier Nilsson.

Nekter å behandle innsynskrav til saken er avklart i retten

Kommunal Rapport 24.11.2020

To kommunalt eide energiselskap har saksøkt staten for å unngå å bli omfattet av offentlighetsloven. Selskapene setter innsynskrav på vent til domstolen har talt.

«Trønder Energi AS vil ikke behandle innsynsbegjæringen før dette spørsmålet er endelig avgjort av domstolene», skriver Trønder Energi AS i sitt varsel om stevning av staten.

Det samme skriver energiselskapet BKK i sitt varsel om søksmål mot staten.

Omfattet av loven

Uttalelsene fra de kommunalt eide energiselskapene kommer etter at fylkesmennene i henholdsvis Trøndelag og Vestland, behandlet klager på avslag på dokumentinnsyn i de to selskapene.

Begge fylkesmennene vedtok at energiselskapene var omfattet av offentlighetsloven. Dermed gjelder innsynsretten for virksomhetens dokumenter.

«Fylkesmannen er enig i at Trønder Energi AS driver næring og forretningsvirksomhet og ikke myndighetsutøvelse. Men ingen deler av virksomheten til Trønder energi AS drives i konkurranse med private», skrev Fylkesmannen i Trøndelag i sitt vedtak i april.

Hvis den offentlig eide virksomheten ikke driver næring i konkurranse med private aktører, er selskapet omfattet av offentlighetsloven.

Har ventet et år

Norges Miljøvernforbund har i over ett år ventet på å få fullt innsyn i en PowerPoint-presentasjon fra Trønder Energi AS.

Selv om Fylkesmannen har vedtatt at innsynsretten gjelder i de etterspurte dokumentene, må de fortsatt smøre seg med tålmodighet. Rettssaken er berammet i februar neste år, og en rettskjennelse kan ankes til neste rettsinstans.

En rettskraftig dom kan dermed ligge langt fram i tid. De er kritiske til at energiselskapet unnlater å behandle innsynskravet på nytt.

– Innsynsretten i offentlige selskaper er en viktig demokratisk rett. Når Trønder Energi ikke forholder seg til Fylkesmannens vedtak, så hever de seg over norsk lov. Det er alvorlig, sier leder Kurt Oddekvalv i Norsk Miljøvernforbund.

Venter på dom

Både BKK og Trønder Energi er representert av advokat Kaare Andreas Shetelig. Han viser til at hans klienter ønsker en prinsippavklaring fra domstolen på om morselskap i offentlig eide energikonsern er omfattet av offentlighetsloven eller ikke.

– Dette er legitimt. Særlig sett i lys av at ulike fylkesmannsembeter har kommet til forskjellige konklusjoner om hvilke selskaper som er underlagt offentlighetsloven i bransjen. Når det foreligger en dom vil naturlig nok partene forholde seg til den, uttaler Shetelig til Kommunal Rapport.

Fylkesmannen i Trøndelag opphevet Trønder Energis avslag på innsyn i de etterspurte dokumentene. Fylkesmannen viser til at normal saksgang er at organet behandler innsynskravet på nytt, men denne saken er spesiell.

– Det er sjelden en sak om innsynsrett bringes inn for domstolen. Når det har skjedd er det naturlig at innsynskravet blir satt på vent til saken er behandlet i retten, sier seksjonsleder Kjetil Ollestad ved juridisk avdeling hos Fylkesmannen i Trøndelag.

Vedtaket gjelder

Offentlighetsloven har ingen rettslig tvangskraft. Offentlige organer kan sanksjonsfritt bryte lovens bestemmelser. Den juridiske ekspertisen viser til at et søksmål for å unngå å bli omfattet av offentlighetsloven er noe helt nytt i Norge.

– Dette er upløyd mark. Organet er bundet av vedtaket fra Fylkesmannen, men ikke noe mer enn en kommune ville ha vært. Selskapene har på samme måte som kommunene, rett til å gå til domstolene og få prøvd gyldigheten av Fylkesmannens vedtak. Men inntil det foreligger dom for noe annet, gjelder vedtaket, sier professor emeritus i jus Jan Fridthjof Bernt ved Universitetet i Bergen.

Professor i forvaltningsrett, Jan Fridthjof Bernt, mener at saken burde vært behandlet av Sivilombudsmannen.

I stedet for et søksmål mener Bernt at det hadde klart vært bedre om saken hadde blitt lagt fram for Sivilombudsmannen.

– Da kunne vi fått en mye raskere avklaring av dette spørsmålet, sier Bernt.

Komplisert juss

Professor emeritus i offentlig rett Erik Boe ved Universitetet i Oslo, er enig med Bernt om at det jusen i denne saken er upløyd mark.

– Jeg har aldri vært borti dette spørsmålet før. Jeg kan forstå at selskapet vil få avgjort det omtvistede juridiske spørsmålet med rettskraftig virkning. På den andre siden. Tiden man må vente på å få avklart saken i retten kunne føre til at saken blir uaktuell for den som har krevd innsyn, sier Boe.

Han peker at dette er komplisert jus. Ved å behandle innsynskravet mener Boe at noe av grunnen til å ty til søksmål vil falle vekk.

– Jeg vil nok falle ned på at jeg er enig med selskapet. Det er fornuftig å vente med behandlingen av innsynsbegjæringen til domstolen har behandlet søksmålet, sier Boe. Professor emeritus i forvaltningsrett Erik Boe mener det er fornuftig å vente med behandlingen av innsynskravet til retten har behandlet saken.

Uenig i argumentasjon

I søksmålet mot staten skriver Trønder energi AS blant annet at selskapet vil få en utilsiktet konkurranseulempa hvis det blir omfattet av offentlighetsloven.

«Konkurrenter kan endog kreve å få innsyn i dokumenter hos Trønder Energi AS. Herunder dokumenter som kan inneholde opplysninger som kan avsløre forretningsmessige, økonomiske og strategiske beslutninger», står det i varselet om søksmål.

Dette mener begge professorene er feil. Offentlighetsloven har flere lovparagrafer som gjør det mulig å unnta slike opplysninger som Trønder Energi peker på.

– Denne argumentasjonen blir et bomskudd. I offentlighetsloven er det unntaksparagrafer som ikke bare gir organet rett, men også plikt, til å unnta slike opplysninger, sier Boe.

– Denne problematikken blir godt fanget opp i offentlighetsloven, sier Bernt.

Journal og innsynsbegjæringer

Advokaten til energiselskapene presiserer at det sentrale poenget i anførselen om konkurranseulempe, er om morselskap i offentlig eide energikonsern må føre journal og forholde seg til innsynsbegjæringer. Han peker på at dette er en plikt morselskap i private energiselskap ikke har.

– At det finnes fritakshjemler, endrer ikke på dette. Heller ikke at opplysninger i ulike dokumenter som hver for seg ikke oppfyller lovens fritakskrav, kan gjøre det samlet, sier advokat Shetelig.

Energiselskap slipper ikke unna offentlighetsloven

Kommunal Rapport 07.12.2020

Bergen tingrett støtter Fylkesmannens vedtak om at energiselskapet BKK AS er omfattet av offentlighetsloven. Selskapet mener dommen er feil.

– For oss handler dette om å få på plass en prinsipiell avklaring for en hel bransje. Dommen vil mest sannsynlig bli anket, sier konserndirektør for kommunikasjon og samfunnskontakt Rune Indrøy i BKK AS.

Støtter Fylkesmannens vedtak

Energiselskapet BKK AS har gått rettens vei for å unngå å bli omfattet av offentlighetsloven. I forrige uke falt dommen i Bergen tingrett. Energiselskapet får ikke medhold. I en 35 siders dom konkluderer retten med at morselskapet i det offentlig eide BKK AS ikke *hovedsakelig* driver næring i konkurranse med private aktører. Retten mener Fylkesmannen i Vestlands vedtak om at BKK AS er omfattet av offentlighetsloven er korrekt.

«Fylkesmannens konklusjon om at BKK AS er omfattet av offentleglovas virkeområde er etter dette truffet med rette», står det i dommen.

Fakta

Energiselskapet BKK AS mener at selskapet ikke er omfattet av offentlighetsloven fordi selskapet driver i direkte konkurranse med private aktører.

Den aktuelle lovparagrafen i offentlighetsloven er §2:

Lova gjeld for

- a) staten, fylkeskommunane og kommunane
- b) andre rettssubjekt i saker der dei gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift,
- c) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigarandel som gir meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet, og
- d) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har rett til å velje meir enn halvparten av medlemmene med røyserverett i det øvste organet i rettssubjektet.

Bokstavene c og d gjeld ikkje rettssubjekt som hovudsakleg driv næring i direkte konkurranse med og på same vilkår som private.

Ikke i direkte konkurranse

I dommen fra Bergen tingrett vises det til at det er enkelte uklarheter i både forarbeidene til offentlighetsloven og lovens forskrift. Retten peker på at det verken foreligger høyesterettspraksis eller underrettspraksis om sakens problemstilling. Retten har derfor gjennomgått praksis fra både Sivilombudsmannens og fylkesmennene i lignende saker.

Retten peker i dommen på at selskapet har solgt forskjellige tjenester og ytelser de siste årene. Blant annet foretok BKK AS diverse oppkjøp av enkelte kraftselskap i distriktet. Retten mener at dette skjedde i direkte konkurranse med private aktører. Retten peker på at hovedspørsmålet er om selskapet «hovedsakelig» driver med næringsvirksomhet i konkurranse med private aktører.

«Slik retten ser det fremstår tjenestosalget og oppkjøp som begrenset virksomhet i forhold til BKK AS samlede næringsvirksomhet, som i det vesentlige dreier seg om næringsvirksomhet som ikke utøves i direkte konkurranse med andre private», skriver retten i dommen.

Uenig i dommen

Retten mener at BKK AS ikke oppfyller lovens krav om at selskapet «hovedsakelig» driver med næringsvirksomhet i direkte konkurranse med private aktører.

«Retten er av den oppfatning at BKK AS i det vesentlige utøver suveren, intern eieraktivitet og mottar utbytte fra andre selskapers konkurranseutsatte virksomhet», står det i dommen.

Dette er BKK AS uenig i.

– BKKs morselskap driver i høyeste grad konkurranseutsatt virksomhet. Konsernstyret skal diskutere dommen kommende uke, sier Indrøy.

Viser til unntaksbestemmelser

I stevningen har BKK AS anført at selskapet vil få en utilsiktet konkurranseulempe hvis det blir omfattet av offentlighetsloven. Jussprofessorene Jan Fridthjof Bernt og Erik Boe i Kommunal Rapport vist til at offentlighetsloven har flere lovparagrafer som hjemler unntak av konkurransesensitive opplysninger. Det samme pekes det på i dommen.

«Konkurranseulempene vil langt på vei avbøtes ved anvendelsen av lovens regler. Det vises i den forbindelse til at en konkret må vurdere å unnta innsyn i tilknytning til konkurransesensitive opplysninger etter blant annet offentlighetsloven § 13 og forvaltningsloven § 13. Dette vil kunne avverge store deler av de anførte ulemper», står det i dommen.

BKKs anførte ulemper ved å være omfattet av journalføringsplikt og måtte ta stilling til henvendelser, framstår for retten som overdrevne.

Ikke enig med dommen

BKK holder fortsatt fast på at innsyn vil svekke deres konkurranseevne.

– Det svekker vår konkurransekraft fordi det også gir konkurrenter innsyn i vår virksomhet og i våre forretningsstrategier. Dette er et viktig prinsipp for BKK og for hele energibransjen. Derfor tar vi og vår bransjeorganisasjon Energi Norge ansvar for å få på plass en prinsipiell avklaring, sier Indrøy.

– *Hvorfor er ikke unntaksbestemmelsene i offentlighetsloven som verner om konkurranseutsatte opplysninger, tilstrekkelig for BKK?*

– BKK har ingen ytterligere kommentarer i saken, sier Indrøy.

«Gjøres under medienes oppsyn»

I dommen påpekes det at forståelsen retten legger til grunn, medfører at offentlig eide selskap ikke står like fritt til å velge den forretningsmessige mest optimale organisering, dersom en samtidig ønsker å være unntatt fra offentlighetsloven.

«Begrensningen rammer imidlertid konkret et morselskap som hovedsakelig ikke driver i direkte konkurranse med andre private, og forvalter offentlig kapital som etter hovedregelen skal gjøres under medienes oppsyn», står det i dommen.

I lovens forarbeider har flere statlige selskaper blitt unntatt fra offentlighetsloven. Retten peker på at eventuelle uklarheter dette måtte medføre må lovgiver selv avklare.

Regjeringsadvokat Sture Nilsson har prosedert saken for staten. Han har ikke svart på våre henvendelser.

Partene har ankerett. Dommen fra Bergen tingrett er ikke rettskraftig.

Forbudet mot konkurransevridende støtte kan ramme eiendomssalg til underpris

Kommunal Rapport 21.12.2020

Også statsstøttereglene etter EØS-avtalen kan få betydning når kommunen selger eiendom.

SPØRSMÅL: I [siste artikkel i «Bernt svarer»](#) handler det om salg av kommunal eiendom. Bernt skriver her at det ikke er lovregler om salg av kommunal eiendom, på linje med anskaffelsesreglene og at det er prinsipper om forsvarlig saksbehandling og likhetsprinsippet som nærmere begrenser kommunens handlefrihet.

Men statsstøttereglene i EØS-avtalen bør etter mitt syn også nevnes her - [artikkel 61 EØS](#) er som en del av hoveddelen av EØS-avtalen også vedtatt som norsk lov. ESA har hatt en rekke saker om salg av kommunal eiendom og har i sin praksis lagt til grunn at kommunen må opptre på samme måte som en forsvarlig, privat markedsaktør ved salg av kommunal eiendom.

Tidligere hadde ESA egne retningslinjer om salg av kommunal eiendom og la der til grunn at statsstøtteproblematikk kunne unngås der eiendommen selges til på grunnlag av en anbudskonkurranse til høyeste bud. Alternativt at det før salget er innhentet en uavhengig verdivurdering av en taksator med nødvendig kompetanse og at eiendommen selges til der antatt verdi (+5 el 10%).

Disse retningslinjene er nå erstattet av nye retningslinjer, de såkalte [Notion of aid](#) som inneholder en god beskrivelse av hvordan offentlige aktører kan anses å opptre som private markedsaktører.

ESAs praksis inneholder også enkelte saker der det er akseptert at eiendommen ikke ble solgt til høyeste bud. Dette gjelder blant annet sak om [Oslo kommunes salg av eiendommer på Tjuvholmen](#) der det ble lagt størst vekt på arkitektoniske planer og utforming av området, og [salg av tomt for skiservice anlegg i Oppdal alpinanlegg](#) der høyeste bud ble ansett å være kunstig høyt fra en eksisterende skiserviceaktør i anlegget som ønsket å beskytte sitt faktiske monopol.

Men det er neppe støtte i praksis for at en kommune kan velge å selge en større næringsseiendom til en lokal aktør fordi det er antatt å være bedre for lokal utvikling. Den type hensyn er typisk av en offentligrettslig art som en markedsaktør ikke vil legge til grunn. Statsstøttereglene krever at støtten kan ha potensiell samhandelspåvirkning og ikke er beløpsmessig så lav at støtten anses som bagatellmessig. Hvorvidt det kan være tilfelle her, fremgår ikke av spørsmålet. Men ettersom det gjelder en større næringsseiendom med også ikke-lokale interessenter, så kan jo det tyde på at støtten ikke bare vil ha rent lokal virkning. Så i denne saken er det ting som tyder på at kommunen kan komme inn i en statsstøtteproblematikk.

SVAR: Dette spørsmålet og kommentaren tar meg inn på et rettsfelt som jeg har utilstrekkelig kunnskap om. Utgangspunktet er altså en bestemmelse i artikkel 61 i EØS-avtalen, som gjelder som norsk lov. Her fastslås det som et alminnelig prinsipp et forbud mot støtte gitt av statsmidler som «vri eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer».

Det er ikke tvilsomt at dette forbudet også omfatter kommunal støtte, og herunder også salg til underpris. Men det er noen begrensninger i rekkevidden av denne regelen. Blant annet tillater den «støtte som har til formål å lette utviklingen av enkelte næringsgrener eller på enkelte økonomiske områder, forutsatt at støtten ikke endrer vilkårene for samhandelen i et

omfang som strider mot felles interesser». Dette må da, så vidt jeg kan forstå, ses i sammenheng med den generelle angivelse av bestemmelsens anvendelsesområde i innledningen som det vises til i spørsmålet, at forbudet bare gjelder «i den utstrekning støtten påvirker samhandelen mellom avtalepartene», altså i konkurranse med virksomheter i andre medlemsland av EØS. Spørsmålet blir dermed når man vil legge til grunn at det er sannsynlig at salg til denne kjøperen skjer til mulig fortrenghet av aktører fra andre EØS-land.

Mitt inntrykk er i alle fall at rettstilstanden her stadig er under utvikling, og at vi må være forberedt på å få flere saker om dette også hos oss. Så det er i alle fall et saksområde som er all grunn til å følge nøye med på. Og uavhengig av om EØS-reglene slår inn her, er det grunn til å tro at det ulovfestede kravet i norsk forvaltningsrett om saklig begrunnelse for forskjellsbehandling (likhetsprinsippet) kan bli viktigere her enn det som nok har vært vanlig praksis til nå.

Må kunne dokumentere saklige hensyn når kommunen selger til en som ikke hadde høyeste bud

Kommunal Rapport 14.12.2020

Kan kommunen la være å selge til den som har gitt det høyeste budet?

SPØRSMÅL: En kommune ønsker å selge en større eiendom som er regulert til næringsformål. Saken er nå satt til behandling i kommunestyret i lukket møte. Det er lagt fram tilbud fra fire potensielle kjøpere som ordfører hadde tatt direkte kontakt med. Kommunedirektøren innstiller på at man skal ta imot tilbudet fra en lokal bedrift, selv om dette er vesentlig lavere enn det høyeste fra konkurrentene. Er det greit at man vedtar dette salget på denne måten?

SVAR: Spørsmålet om *lukking av møtet* kan ikke avgjøres på forhånd. Det er bare kommunestyret selv som kan vedta at en sak der skal behandles i lukket møte, og bare der ett av vilkårene i kommunelovens [§ 11–5](#) for slik lukking er til stede. I denne saken er det sannsynligvis to mulige grunnlag for dette:

Det ene er etter [§ 11–5](#) tredje avsnitt, bokstav b, at det vil kunne komme fram opplysninger i møtet som kunne vært unntatt fra innsyn etter offentleglova om de sto i et dokument, og tungtveiende offentlige interesser tilsier av møtet lukkes for å skjerme disse. Hvis vedtaket innebærer at det kan være aktuelt å gå videre i forhandlinger med den aktuelle kjøperen, f.eks. om avtale med en nærmer presisering av hvordan tomten skal brukes, se her offentleglova [§ 23](#) første avsnitt om unntak som «er påkrevd av omsyn til gjennomføring av økonomiforvaltninga til organet»

Det andre kan være at ett eller flere av de aktuelle tilbudene inneholder opplysninger som er underlagt taushetsplikt i kommunen. Da må kommunestyret lukke møtet, se kommunelovens [§ 11–5](#) andre avsnitt, siste setning. Dette kan særlig være aktuelt hvis det legges fram opplysninger om forretningsmessige forhold som er det er taushetsplikt etter forvaltningsloven [§ 13](#) første avsnitt, nr. 2. Her vil andre som har gitt bud på eiendommen kunne kreve innsyn også i slike opplysninger hvis de kan ha betydning for avgjørelsen, se forvaltningslovens [§ 19](#) andre avsnitt, men da vil de selv få taushetsplikt og være avskåret fra å bruke det de har fått vite utenfor den konkrete saken, se forvaltningslovens [§ 18 b](#) siste avsnitt.

Når det så gjelder *selve vedtaket*, har vi ingen lovregler om salg av kommunal eiendom, på linje med de vi har om anskaffelse. Men det er to viktige rettslige begrensninger i kommunens handlefrihet også her:

Den ene ligger i krav om forsvarlig saksbehandling, herunder at kommunedirektøren i sitt saksforelegg skal ha vurdert lovligheten og forsvarligheten av det aktuelle vedtaket. Sentralt vil her være hvordan man begrunner manglende offentlig utlysning av det planlagte salget, om dette var forsvarlig ut fra ønsket om et gunstigst mulig salg. Dette er noe som i prinsippet kan prøves av fylkesmannen etter lovlighetsklage fra tre kommunestyremedlemmer, og unntaksvis også av eget tiltak.

Det andre er spørsmål om brudd på likhetsprinsippet: Hvis kommunen har valgt å selge til andre enn den som tilbød best pris, må den kunne dokumentere at avgjørelsen om valg av kjøper er basert på et annet og saklig hensyn, f.eks. knyttet til den planlagte bruk av eiendommen. I motsatt fall vil vedtaket kunne bli ugyldig.

Forvaltningsrevisjon Etikk - Prosjektplan

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Verdal kommune

Møtedato

25.01.2021

Saknr

02/21

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE - 217, TI - &58

Arkivsaknr 20/462 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til prosjektplan for Forvaltningsrevisjon - Etikk.

Vedlegg

Utkast til prosjektplan - Etikk

Egenerklæring om uavhengighet

Saksopplysninger

Viser til kontrollutvalgets sak 49/20 i møtet 30. november 2020 der kontrollutvalget gjorde slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalget ber revisor sette i gang forvaltningsrevisjonsprosjektet*

2. *Kontrollutvalget ønsker at prosjektet fokuserer på temaet:*

· *Etikk*

Med følgende problemstilling:

· *Er kommunens etiske retningslinjer kjent og forankret hos de ansatte?*

3. *Endelig prosjektplan legges frem for kontrollutvalget i nest møte*

Utkast til prosjektplanen som nå er mottatt fra revisor beskriver bl.a. mandat, hvordan prosjektet er tenkt avgrenset, kilder til revisjonskriterier og metoder for innsamling av data. Revisor har også vurdert sin uavhengighet, og egenerklæring er vedlagt.

Det er utarbeidet en problemstilling med underpunkt for prosjektet:

Er kommunens etiske retningslinjer kjent og forankret hos de ansatte?

Hovedproblemstillingen vil besvares gjennom tre underproblemstillinger, hvorav en beskrivende og to vurderende.

- Status arbeidet med etiske retningslinjer for Verdal kommune
- Er det gjort tilstrekkelige tiltak for å sikre høy etisk standard i kommunen?
- I hvilken grad er ansatte involvert i det løpende arbeidet, og utvikling i kommunens arbeid med gode etiske holdninger?

Det er et estimert timeforbruk på 350 timer. Leveringsdato er satt til 31. august.

I utgangspunktet var det planlagt at dette prosjektet skulle leveres før sommeren, og revisor hadde avtalt oppstartsmøte med kommunen den 8. januar i år. Men, pga. høyt arbeidspress i kommunen ifm. nytt utbrudd av covid-19 og ansettelse av ny kommunedirektør 1. mars, kommer ikke revisor i gang med prosjektet som planlagt. Prosjektet må derfor skyves ut i tid, med nytt mål om ferdigstillelse i slutten av august. Dersom det skulle oppstå forhold som gjør at ferdigstillelse må forskyves ytterligere, vil revisor komme tilbake til kontrollutvalget med dette.

Vurdering

Prosjektplanen vil bli gjennomgått av revisor i møtet, og kontrollutvalget har mulighet til å komme med innspill og forslag til endinger i prosjektplanen.

Dersom utvalget er av den oppfatning at prosjektplanen er dekkende, anbefales det kontrollutvalget å slutte seg til denne.

FORVALTNINGSREVISJON

ETIKK

UTKAST TIL PROSJEKTPLAN

Verdal kommune

jan 2021

FR 1150

1 SAMMENDRAG AV PROSJEKTPLAN

Problemstilling	Er kommunens etiske retningslinjer kjent og forankret hos de ansatte?
Kilder til kriterier	• Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven)• Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv (Arbeidsmiljøloven)• Gode råd for etikkarbeid, KS• Veileder «Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll», KS• Veileder «Etikk, samfunnsansvar og antikorrupsjonsarbeid i kommunen», KS• Kommunens egne vedtak og retningslinjer: ○ Arbeidsgiverpolitikk 2020-2032○ Etske retningslinjer
Metode	Intervju, dokumentgjennomgang og spørreundersøkelse til ansatte.
Tidsplan	• 350 timer• Sendt Ku - ved sekretær innen 31.08.2021
Prosjektteam	Oppdragsansvarlig revisor: Marit Ingunn Holmvik marit.holmvik@revisjonmidtnorge.no Prosjektmedarbeider: Hanne Marit Ulseth Bjerkan hanne.bjerkan@revisjonmidtnorge.no Styringsgruppe: • Anna Ølnes• Tor Arne Stubbe Eventuelt ekstern bistand

	Ingen av de involverte revisorer vil få habilitetsproblemer ved gjennomføringen av prosjektet, jf. egenerklærings skjema.
Kontaktperson Verdal kommune	Konstituert kommunedirektør Frode Kvitem eller den som kommunedirektøren delegerer.

2 MANDAT

I dette kapitlet vil bestillingen bli utdypet og bakgrunnsinformasjon for prosjektet gjennomgått.

2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Verdal kommune behandlet i møte den 26.10.2020 en sak om undersøkelse av hjemmetjenesten (42/20). Kontrollutvalget vedtok da at de ikke går videre med denne undersøkelsen foreløpig. Kontrollutvalget ba revisor starte opp forvaltningsrevisjonsprosjekt nr. 1 fra plan for forvaltningsrevisjon, og utarbeide en prosjektplan til møtet den 30.11.2020.

Revisor har tatt utgangspunkt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024, behandlet i kommunestyret 25.05.20 i sak 45/20. Ifølge prioritering i plan for forvaltningsrevisjon er det lagt opp til en forvaltningsrevisjon innenfor tema som omstilling, effektivisering, HMS, IA og etikk.

Til kontrollutvalgets møte 30.11.2020 ble det fra revisjonens side levert et notat til drøfting og tematisk avgrensning av forvaltningsrevisjonen. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget ber revisor sette i gang forvaltningsrevisjonsprosjektet
 - o Kontrollutvalget ønsker at prosjektet fokuserer på temaet: Etikk

Med følgende problemstilling:

Er kommunens etiske retningslinjer kjent og forankret hos de ansatte?

2. Endelig prosjektplan legges frem for kontrollutvalget i neste møte.

Dette vedtaket er å betrakte som et utgangspunkt for å starte arbeidet.

2.2 Bakgrunn

I plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 er det listet opp en rekke mulige innfallsvinkler for forvaltningsrevisjon innenfor kommunens interne organisasjon.

Etikk og gode etiske holdninger er innarbeidet som en del av Verdal kommune sitt verdigrunnlag. Ifølge årsberetningen fra 2019 er det beskrevet en verdiplattform der det er stadfestet følgende:

«lojalitet, ærlighet og respekt er grunnlaget for tillit og troverdighet internt og utad».

Kommunedirektøren skriver i samme årsberetning at arbeidet med å integrere de etiske retningslinjene i varierende grad blir ivaretatt i virksomhetene. Etter planen skulle kommunens etiske retningslinjer rulleres i 2020, og i etterkant arbeides med implementering av disse.

Kommunedirektøren skriver videre at det er varierende hvor systematisk virksomheter og avdelinger arbeider med etisk standard og verdiplattform. Erfaringsdeling på tvers av virksomheter vil være et godt tiltak for å løfte fokuset for organisasjonen samlet sett.

2.3 Etikk og verdigrunnlag

I regjeringens demokrativeleder er etikk definert slik:

«Etikk er refleksjon over verdier og normer, og begrunnelsen vi gir for våre valg. For folkevalgte og ansatte i en kommune handler etikk om systematisk refleksjon over hva som er god praksis i den kommunale virksomheten. Arbeid med etikk hjelper oss til å gjenkjenne etiske problemstillinger, og dermed muligheten til å foreta gode, velbegrunnede beslutninger.

Kommuneloven signaliserer at kommunal virksomhet skal kjennetegnes av tillit og bygge på en høy etisk standard. Å følge lovene er et etisk og moralsk krav.»

Ledelse er ifølge samfunnsanalysen (Verdal kommune nov 2020) basert på et tydelig verdigrunnlag, tydelige samhandlingsregler og en tydelig retning for hvordan ledelse skal utøves. «Plattform for ledelse skal videreutvikles i takt med samfunnsutviklingen. Vi må fortsette arbeidet med å bygge opp tillit og troverdighet både i organisasjonen og blant innbyggerne. For å lykkes må vi intensivere vår innsats i å komme fra ord til handling og omsette plattform for ledelse til god praksis i hverdagen. Mye av dette ligger i hvordan lederrollen utøves og i hvilken grad ledere greier å være forbilder for ansatte i sitt daglige arbeid. Våre ledere må gå foran og bygge tillit og troverdighet. For å være og tilgjengelig for de ansatte i hverdagen må vi sikre at våre ledere ikke har for stort spenn i sine lederoppdrag. Det avdekkes gjennom dialog med ansatte i ulike deler av organisasjonen at mange ikke kjenner til vår grunnmur/ verdigrunnlaget vårt.»

3 PROSJEKTDESIGN

I kapittel 3 vil revisor avgrense prosjektet og gå nærmere inn på problemstillingen i prosjektet. Kilder til revisjonskriteriene vil bli gjennomgått og metode for innsamling av data vil bli beskrevet.

3.1 Avgrensing

Prosjektet vil se på organisasjonen på et overordnet nivå.

3.2 Problemstillinger

Følgende problemstilling vil bli besvart i prosjektet:

Er kommunens etiske retningslinjer kjent og forankret hos de ansatte?

Hovedproblemstillingen besvares gjennom tre underproblemstillinger, hvorav en beskrivende og to vurderende.

- Status arbeidet med etiske retningslinjer for Verdal kommune
- Er det gjort tilstrekkelige tiltak for å sikre høy etisk standard i kommunen?
- I hvilken grad er ansatte involvert i det løpende arbeidet, og utvikling i kommunens arbeid med gode etiske holdninger?

3.3 Kilder til kriterier

Revisjonskriteriene utgjør en objektiv målestokk i forvaltningsrevisjonen. Revisjonskriteriene er utledet av lover, forskrifter og andre autorative kilder samt kommunens egne retningslinjer på området.

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven)
- Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv (Arbeidsmiljøloven)
- Gode råd for etikkarbeid, KS
- Veileder «Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll», KS
- Veileder «Etikk, samfunnsansvar og antikorrupsjonsarbeid i kommunen», KS
- Kommunens egne vedtak og retningslinjer:
 - Arbeidsgiverpolitikk 2020-2032
 - Etiske retningslinjer

3.4 Metoder for innsamling av data

Prosjektet innebærer ulike måter for innsamling av data.

Det vil bli gjennomført intervju med blant annet personal/HMS-sjef som vil gi muligheten til å få frem detaljer og nyanser rundt problemstillingen.

Vi vil gjennomføre en spørreundersøkelse til alle ansatte. Ved å gjennomføre en spørreundersøkelse har revisor mulighet til å innhente data fra ansatte for å få et representativt bilde av erfaringer og kjennskap til kommunens etiske retningslinjer blant de ansatte.

Videre vil det bli gjort en dokumentgjennomgang av kommunale dokumenter, blant annet de etiske retningslinjene.

4 VURDERING AV KVALIFIKASJONER OG UAVHENGIGHET

Revisor har vurdert gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen, og bekrefter at den vil bli gjennomført med nødvendige faglige kvalifikasjoner og uavhengighet (RSK 001, 7-9).

Stjørdal 07.01.2021

Marit Ingunn Holmvik

Oppdragsansvarlig revisor

Hanne Marit Ulseth Bjerkan

Prosjektmedarbeider

MM Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, 7715 Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Rapportering av timer - forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Verdal kommune

Møtedato

25.01.2021

Saknr

03/21

Saksbehandler Liv Tronstad**Arkivkode** FE - 033**Arkivsaknr** 20/90 - 15**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering

Vedlegg

Revisor rapportering av timer 2020

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har iht. leveranseavtale med Revisjon Midt-Norge (RMN) en årlig timeressurs på 550 timer, dvs. total 2200 timer i perioden 2020-2023. Dette skal dekke risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Timerammen inkluderer også tid til reiser, møter osv.

For 2020 rapporterer RMN et totalt timeforbruk på 266,91 timer til:

- Risiko- og vesentlighetsvurdering
- Forvaltningsrevisjon Hjemmetjenesten (innledende arbeid og dialog)
- Forvaltningsrevisjon Etikk (leveres 2021)

Det vil si at fra 2020 har kontrollutvalget 283 timer til gode.

RMN har som ambisjon at kontrollutvalget skal kunne utnytte sin årlige timeressurs mest mulig fleksibelt i perioden 2020-2023. Det vil si at et eventuelt mer-/ mindreforbruk av timer søkes utlignet over 4-årsperioden.

Vurdering

Året 2020 er første året i ny planperiode der arbeid med nye planer for forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll og vedtak av disse har tatt noe tid. I tillegg har Covid-19 pandemien gitt endrede rammebetingelser for det totale kontrollarbeidet i 2020.

RMN bekrefter å opprettholde ambisjonen om å levere iht. leveranseavtalen for planperioden, på 2200 timer.

Det anbefales kontrollutvalget å ta rapporten til orientering.

Henvendelse fra kontrollutvalget i Frosta - Innherred Interkommunale Legevakt IKS

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Verdal kommune	25.01.2021	04/21
Saksbehandler	Liv Tronstad	
Arkivkode	FE - 217, TI - &58	
Arkivsaknr	20/505 - 2	

Forslag til vedtak

Saken legges frem til diskusjon uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Innherred Interkommunale Legevakt IKS er et interkommunalt selskap med Verdal, Frosta, Inderøy og Levanger som deltagere/eiere.

Kontrollutvalget i Frosta har den 8. desember 2020 gjort slikt vedtak:

- «1. Kontrollutvalget ber sekretær utarbeide forslag til bestilling til revisor for det første prosjektet på prioriteringslisten.
2. Kontrollutvalget ber sekretær avklare med de øvrige deltakere om flere ønsker å delta i prosjektet.»

På bakgrunn av vedtaket har kontrollutvalget fått følgende forespørsel fra Frosta om Verdal kan tenke seg å delta i prosjektet. Henvendelsen gjengis her:

«Vi ber om at vedtaket i Frosta kontrollutvalg blir lagt fram for kontrollutvalgene i Levanger, Verdal og Inderøy som er de øvrige deltakerne i Innherred Legevakt IKS.

Frosta kontrollutvalg la stor vekt på at det er ønskelig at de øvrige deltakerne i selskapet deltar i forvaltningsrevisjon i selskapet, og at denne kontrollen av og med selskapet blir koordinerte deltakerne i mellom.

Deres tilbakemelding imøtesees.»

Plan for eierskapskontroll ble vedtatt i kommunestyre 25.05.2020, sak 46/20. Kontrollutvalget er gitt fullmakt til å gjøre endringer i planen. Planen har følgende prioriteringsrekkefølge:

1. Tindved kulturhage AS
2. Innherred Interkommunale legevakt IKS
3. Nord-Trøndelag Krisesenter IKS

Innherred Interkommunale legevakt IKS / legevaktsamarbeidet er det eneste som også står opplistet i plan for forvaltningsrevisjon, men der som et prosjekt i uprioritert rekkefølge.

Eierskapskontroll vil være individuell for hver kommune, mens forvaltningsrevisjon vil dreie seg om interne forhold i selskapet og være felles for alle eierne.

Det er foreløpig ikke kjent om de andre eierne vil delta i dette prosjektet. Henvendelsen sier ikke noe om kostnadsdeling/timeforbruk og hvilken betydning dette vil ha for Verdal i bruk av ressurser hos revisor.

Et felles prosjekt vil normalt være besparende både for kontrollutvalget, revisjonen og selskapet dersom flere deltagere/eiere slutter seg til dette. I tillegg vil de øvrige deltagerne oppfatte det som solidarisk.

Ofte fordeles kostnadene/timene knyttet til fellesprosjekter ut fra eierstørrelse for de som

deltar i prosjektet. Eierandelene i Innherred Interkommunale Legevakt IKS fordeler seg slik:

Verdal kommune 31,8 %
Frosta kommune 9,7 %
Inderøy kommune 17,2 %
Levanger kommune 41,3 %

Dette er et prosjekt som er initiert av Frosta, den eieren med lavest eierandel. Det synes derfor urimelig at Frosta skal belastes mindre enn de øvrige eierne, og kostnadsfordelingen/timefordeling bør heler skje ut fra antall deltagere.

Antatt timeforbruk til eierskapskontroll er ca 100 timer pr prosjekt. En forvaltningsrevisjon stipuleres til ca 300 timer pr prosjekt, avhengig av omfang. Totalt har Verdal ca 550 timer til disposisjon pr år, totalt ca 2 200 i fireårs-perioden.

Tas det utgangspunkt i at alle slutter seg til prosjektet og det blir en flat timefordeling når det gjelder forvaltningsrevisjon, dreier dette seg om ca 75 timer for Verdal. Det vil si at Verdal kan få mye igjen med liten ressursbruk ved å delta i et felles prosjekt. Eierskapskontrollen på ca 100 timer vil utvalget uansett måtte dekke selv.

Selv om det er kostnadsbesparende/timebesparende, kan deltagelse i dette prosjektet likevel få konsekvenser for andre forvaltningsrevisjonsprosjekter som kanskje må skyves ut i tid, eller ikke kan gjennomføres i planperioden.

Velger Verdal og ikke delta i et felles prosjekt, vil rapporten normalt bli offentlig i ettertid. Kontrollutvalget kan derfor få kunnskap om resultatet etter forvaltningsrevisjonen i selskapet, men vil da ikke få være med på å sette agenda for innholdet i forvaltningsrevisjonsdelen.

Vurdering

Kontrollutvalget må ta stilling til om det ønsker å delta i en kombinert eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon sammen med andre deltagere/eiere i Innherred Interkommunale Legevakt IKS.

Et felles prosjekt vil normalt være besparende både for kontrollutvalget, revisjonen og selskapet dersom flere deltagere/eiere slutter seg til dette.

Dersom kontrollutvalget skal delta i et fellesprosjekt, må kontrollutvalget få være med på å sette agenda for innholdet i prosjektet. Kostnadsfordeling/timefordeling bør skje ut fra antall deltagere, og ikke ut fra eierandeler.

Kontrollutvalget er gitt myndighet til å omprioritere både innenfor eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Kommunestyret bør likevel bli informert om en omprioritering, da rekkefølgen for prosjektet avviker fra begge planverkene.

Saken legges frem til drøfting uten forslag til vedtak

Kontrollutvalgets årsmelding 2020

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Verdal kommune

Møtedato

25.01.2021

Saknr

05/21

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE - 033

Arkivsaknr 20/90 - 13

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget slutter seg til kontrollutvalgets årsmelding 2020
2. Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret og innstiller på at kommunestyret gjør slikt vedtak

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding 2020 til orientering.

Vedlegg

Kontrollutvalgets årsmelding 2020

Saksopplysninger

Ifølge kommuneloven har kommunestyret det øverste ansvar for å kontrollere kommunens virksomhet. Til å forestå dette på sine vegne, velger kommunestyret et kontrollutvalg.

Kontrollutvalget vurderer fortløpende hvilken informasjon og hvilke saker som vil være aktuelle å oversende til kommunestyret. Kontrollutvalget har hatt den praksis at forhold som avdekkes, løses på lavest mulig nivå, og bare unntaksvis resulterer i egne rapporter til kommunestyret. Utvalget rapporterer til kommunestyret når det er viktig at dette blir holdt orientert og gitt mulighet til å drøfte eventuelle tiltak.

Kontrollutvalgets årsmelding er en oppsummering av arbeid i løpet av året, og er viktig informasjon om det arbeidet kontrollutvalget utøver på kommunestyrets vegne.

Alle møteinnkallinger med saksdokumenter er sendt ordfører og rådmann/kommunedirektør. Dette fungerer som en fortløpende informasjon til kommunen og det politiske nivået.

Ordfører har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter. Rådmann/Kommunedirektør møter etter innkalling

Vurdering

Skriftlig rapport om kontrollutvalgets arbeid avgis til kommunestyret hvert år. I tillegg rapporteres enkeltsaker fortløpende.

Det anbefales at kontrollutvalgets årsmelding oversendes kommunestyret med forslag om at kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding 2020 til orientering.

Konsek

TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Kontrollutvalgets årsmelding 2020

Verdal kommune

Innholdsfortegnelse

1. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning	3
1.1 Kontrollutvalgets sammensetning i 2020	3
1.2 Reglement for kontrollutvalget	3
1.3 Rammer for utvalgets arbeid	3
1.4 Kontrollutvalgets ressurser	4
2. Lovpålagte oppgaver	5
2.1 Regnskapsrevisjon	5
2.2 Forvaltningsrevisjon	5
2.3 Eierskapskontroll	6
2.4 Påse-ansvar overfor revisor	6
3. Annet arbeid i utvalget	7
3.1 Møter	7
3.2 Saker	7
3.3 Opplæring og faglig samarbeid	8
4. Avslutning	8
5. Vedlegg: Saker behandlet i kontrollutvalget i 2020	9

1. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning

Alle kommuner skal ha et kontrollutvalg valgt av kommunestyret¹. Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan, og skal føre løpende kontroll med den kommunale forvaltning.

1.1 Kontrollutvalgets sammensetning i 2020

Kontrollutvalgets medlemmer:	Varamedlemmer for Haugan og Tromsdal:
Ove Morten Haugan (Ap), Leder Astrid Tromsdal (Ap), medlem	Bjørn Jorodd Holmi (Ap), 1. vara Monica Gausen (R), 2. vara Bengt Are Zakariassen (Sv), 3. vara Inga Astrid Hildrum (Ap), 4. vara
John Hermann (H), Nestleder Ole Johnny Wiik Moe (Sp), medlem Kristine Kulstad (Sp), medlem	Varamedlemmer for Hermann, Moe og Kulstad: Kari Irene Rekve (Sp), 1. vara Gjermund Haga (Mdg), 2. vara Jon Fredrik Voll (Sp), 3. vara Jostein Olav Grande (Sp), 4. vara Jorunn Indahl Slappgård (Sp), 5. vara

Kommunestyrets representant(er) i kontrollutvalget er Ove Morten Haugan og John Hermann

Kontrollutvalget størrelse og representasjon i kommunestyret er i henhold til kravene i kommuneloven. Kravene i kommuneloven til jevn fordeling mellom kjønnene er ivaretatt.

1.2 Reglement for kontrollutvalget

Reglement for kontrollutvalget er vedtatt av kommunestyret².

Kommunestyret har åpnet for at kontrollutvalgets møter også kan gjennomføres som fjernmøter i spesielle tilfeller. Dette avgjøres av kontrollutvalgets leder.

Reglement er publisert på utvalgets nettside: <http://www.konsek.no/kontrollutvalg/verdal/>

1.3 Rammer for utvalgets arbeid

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- Regnskapsrevisjon – påse at kommunens regnskaper revideres på en betryggende måte, avgi uttalelse om årsregnskapet og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.
- Forvaltningsrevisjon – utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, basert på risiko og vesentlighetsvurdering, følge og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Eierskapskontroll – utarbeide plan for eierskapskontroll og føre kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper, og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Vedtak – Påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp

¹ Jf. kommuneloven § 23.1

² Sak 91/20, dato 28.09.2020

- Valg av revisjonsordning – kontrollutvalget avgir innstilling om valg av revisjonsordning til kommunestyret og eventuelt innstiller på valg av revisor.
- Budsjett – utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

Innenfor disse rammene skal kontrollutvalget utføre kontrollarbeidet på vegne av kommunestyret, for å bidra til god tjenestekvalitet, effektiv ressursutnyttelse og å sikre at politiske vedtak blir fulgt opp.

I tillegg kan kontrollutvalget på eget initiativ, ta opp forhold som kan oppfattes som uønskede eller i strid med mål om en effektiv og forsvarlig forvaltning av kommunens ressurser.

Kommunestyret kan be kontrollutvalget utføre konkrete kontrolloppgaver på sine vegne. Denne muligheten har kommunestyret ikke benyttet seg av i 2020.

1.4 Kontrollutvalgets ressurser

1.4.1 Sekretariat

Kontrollutvalget har sekretariatsbistand fra Konsek Trøndelag IKS, der kommunene er en av deltagerne/eierne sammen med 28³ andre kommuner og fylkeskommunen.

Sekretariatet utreder saker, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, utarbeider forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt følger opp vedtak.

I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom kontrollutvalget og revisjonsselskapet, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

1.4.2 Revisjon

Kommunen er medeier i Revisjon Midt-Norge SA. Kommunen har avtale om levering av samtlige revisjonstjenester der.

1.4.3 Økonomi

For å kunne utføre sin lovpålagte kontrollfunksjon på en god måte er det viktig at kontrollutvalget er gitt tilstrekkelig med ressurser.

Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontroll og revisjon. Dette skal følge innstillingen til årsbudsjett til kommunestyret.⁴

Kontroll og revisjon

Foreløpige regnskap for 2020, utskrift pr 14.01.2021

Arts- gruppe	110 Politisk og administrativ styring	Regnskap 2020	Budsjett 2020
000 – 099	Godtgjørelser og sosiale utgifter	10 725	51 642
100 – 499	Driftsutgifter, kurs og reiser	21 365	47 000
SUM DRIFTSUTGIFTER		32 090	98 642

³ 32 deltagere/eiere fra 1. januar 2021

⁴ Kommunestyrets sak 129/20, dato 14.12.2020

Arts- gruppe	180 Fellesområder	Regnskap 2020	Budsjett 2020
195	Lisenser vedlikeholdsavtaler		9 000
375	Sekretariat og revisjon	1 518 898	1 600 000
SUM DRIFTUTGIFTER		1 518 898	1 609 000

2. Lovpålagte oppgaver

2.1 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget behandler saker om regnskapsrevisjon på flere møter gjennom året. Det er etablert rutiner for orienteringer fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetning, samt informasjon om planlegging og status for finansiell revisjon og eventuelle områder det arbeides spesielt med.

Kontrollutvalget uttalte seg om kommunens årsregnskap i sak 13/20. Kontrollutvalgets uttalelse er lagt fram for formannskapet og inngikk som beslutningsgrunnlag ved kommunestyrets behandling av regnskapet for 2019.

2.2 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal utrede behovet for, planlegge og bestille forvaltningsrevisjoner i kommunen og resultatene fra arbeidet skal rapporteres til kommunestyret.

Kontrollutvalget har i løpet av 1. halvår 2020 utarbeidet plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024, som er vedtatt av kommunestyret i sak 45/20 i mai. Følgende prosjekter er prioritert i planen:

1. Omstilling, effektivisering, HMS, IA, etikk
2. Arkiv
3. Hjemmetjenesten
4. Kvalitet I skolen

I uprioritert rekkefølge, alfabetisk:

- Barnevern
- Eiendomsforvaltning
- Finans
- Legevakt
- Økonomi

Kontrollutvalget er gitt fullmakt til å gjøre endringer i planen

2.2.1 Hjemmetjenesten

Prosjektplan for forvaltningsrevisjon/undersøkelse hjemmetjenesten var vedtatt i 2020, men prosjektet ble ikke gjennomført.

Arbeidstilsynet gjennomførte et tilsyn i hjemmetjenesten i 2020, i tillegg har kontrollutvalget fått orienteringer fra revisor og administrasjonen. På bakgrunn av dette er prosjektet avsluttet, og informasjonen som er kommet frem legges til grunn når prosjekt nr 3 iht. planen skal startes opp, mest sannsynlig i 2022.

2.2.2 Forvaltningsrevisjon omstilling, effektivisering, HMS, IA, etikk.

Forvaltningsrevisjon knyttet til omstilling, effektivisering, HMS, IA, etikk er bestilt i 2020. Kontrollutvalget har valgt å fokusere på etikk, og rapport forventes levert 2. halvår 2021.

2.2.3 Oppfølging av tidligere gjennomførte forvaltningsrevisjoner.

Kontrollutvalget har et ansvar for å følge opp kommunestyrets vedtak i forbindelse med tidligere gjennomførte forvaltningsrevisjoner.

- Rapport anskaffelse av bil, fra 2019 (KST sak 104/19).

Denne har kontrollutvalget satt i sammenheng med andre saker vedrørende kommunale anskaffelser. Kontrollutvalget har fått orientering fra administrasjonen i to møter, og vil også følge opp dette i 2021.

- Forvaltningsrevisjon - Vold og trusler i skolen, fra 2019 (KST sak 105/19).

Kontrollutvalget har fått orientering fra administrasjonen i møte, og vil også følge opp denne i 2021.

2.3 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal kontrollere at selskapene som kommunen er eier i blir drevet i tråd med politiske vedtak og lovverket. Utvalget skal også føre kontroll med at formålet med eierskapet blir ivaretatt og at eierstyringen er god.

Kontrollutvalget har i løpet av 1. halvår 2020 utarbeidet plan for Eierskapskontroll 2020-2024, som er vedtatt av kommunestyret i sak 46/20 i mai. Følgende er prioritert i planen:

1. Tindved kulturhage AS
2. Innherred Interkommunale legevakt IKS
3. Nord-Trøndelag Krisesenter IKS

Kontrollutvalget er gitt fullmakt til å gjøre endringer i planen.

Bestilling av eierskapskontroll vil bli gjort i 2021.

Det foreligger ingen tidligere eierskapskontroller til oppfølging.

2.4 Påse-ansvar overfor revisor

Kontrollutvalget skal påse at de formelle kravene til revisor blir overholdt, for eksempel krav til utdanning, vandel, uavhengighet og objektivitet. Disse forholdene hviler det et ansvar på revisor å dokumentere, og det er etablert rutiner for at dette skjer.

For å følge opp ansvaret slik det går fram av krav i forskriftene, har kontrollutvalget lagt vekt på en god dialog med revisor og løpende informasjon om det løpende revisjonsarbeidet. For regnskapsrevisjon orienterer oppdragsansvarlig revisor rutinemessig i utvalgets møter. (se sak 24/20, 33/20, 37/20, 39/20 og 40/20)

Når det gjelder forvaltningsrevisjon er dialogen knyttet til den enkelte undersøkelse.

3. Annet arbeid i utvalget

3.1 Møter

Kontrollutvalget har i 2020 avholdt 7 møter. Møtet i april ble gjennomført som fjernmøte via Microsoft teams. Utvalget har behandlet 51 saker. Tre saker er oversendt kommunestyret til endelig behandling. En fullstendig oversikt over sakene som er behandlet i kontrollutvalget er vist i vedlegg.

3.2 Saker

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold de er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommunelovens kapittel 7 (§ 23-1 t.o.m. § 23-7) og forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget har i 2020 ikke gjennomført granskninger eller høringer og heller ikke gitt høringsuttalelser til lov og forskrift eller kommunale reglement.

Kontrollutvalget har utarbeidet grunnlag til reglement for kontrollutvalget som er vedtatt av kommunestyret.

Kontrollutvalget har mottatt en del henvendelser fra publikum som er lagt frem for utvalget.

Kontrollutvalget har hatt behov for å be administrasjonen møte og orientere i saker, og ifm. planarbeidet har også politisk ledelse møtt.

Fra politisk og administrativ ledelse har disse møtt og orientert kontrollutvalget i møte:

2020 Dato	TITTEL	Fra politisk og administrativ ledelse
9/3	08/20 Orientering til kontrollutvalget - Bevilgninger til private lag og foreninger	kommunalsjef næring og samfunnsutvikling
	09/20 Plan for forvaltningsrevisjon - Risiko- og vesentlighetsvurdering	Ordfører, vara ordfører, gruppeleder Sp, rådmann, kommunalsjef oppvekst, kommunalsjef velferd, kommunalsjef næring og samfunnsutvikling, Økonomisjef, Personalsjef
	10/20 Plan for Eierskapskontroll - Risiko og vesentlighetsvurdering	Ordfører, vara ordfører
27/4	13/20 Verdal kommunes årsregnskap og årsberetning 2019 - Kontrollutvalgets uttalelse	Økonomisjef
	14/20 Orientering fra rådmannen - COVID19/Korona-pandemien	Rådmann
15/6	23/20 Orientering til kontrollutvalget - Brukerstyrt personlig assistanse	Kommunalsjef velferd
31/8	29/20 Besøk ved arkivtjenesten	Virksomhetsleder Arkiv, informasjon og service
26/10	38/20 Offentlige anskaffelser - Orientering fra konstituert kommunedirektør	Konstituert kommunedirektør
	41/20 Orientering til kontrollutvalget - Kommunens varslingsrutiner	personalsjef
	42/20 Undersøkelse hjemmetjenesten - Orientering fra revisor. Utsatt sak	kommunalsjef velferd, virksomhetsleder hjemmetjenesten

30/11	46/20 Orientering til kontrollutvalget fra kommunedirektøren - Fastlegetjenesten	Konstituert kommunedirektør, kommunalsjef velferd,
	47/20 Forvaltningsrevisjon - Vold og trusler i skolen - Oppfølging	Konstituert kommunedirektør, personalsjef, personalrådgiver, HMS- og IA-rådgiver,
	48/20 Orientering til kontrollutvalget fra kommunedirektøren - Budsjett 2021 økonomiplan 2021-2024 - Utfordringsbildet	Konstituert kommunedirektør, Økonomisjef

3.3 Opplæring og faglig samarbeid

Alle medlemmer i kontrollutvalget har fått tilbud om å delta i opplæring og faglig samarbeid gjennom Konsek Trøndelag IKS, Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og Forum for kontroll og tilsyn (FKT).

Utvalget har vært representert på disse samlingene i 2020:

- NKRF:
Kontrollutvalgskonferansen - Samling med ca 800 deltagere
Deltager: Ove Morten Haugan
- FKT:
Fagkonferansen i 2020 ble ikke gjennomført pga. Covid 19-pandemien
- FKT:
Årsmøtet ble gjennomført på teams
Ingen fra utvalget hadde anledning til å delta på årsmøtet
- FKT og NKRF i samarbeid:
Slik takler du media – konferanse via Microsoft teams
Deltager: Ove Morten Haugan
- Konsek Trøndelag IKS
Samling for kontrollutvalg – konferanse via Microsoft teams
Deltager: Ove Morten Haugan

4. Avslutning

Årsmeldingen er en oppsummering av årets virksomhet i kontrollutvalget, utvalgets saker ligger åpent på sekretariatets hjemmesider: www.konsek.no/xxxxxxx/

Kontrollutvalgets arbeid skal bidra til å styrke tilliten til lokaldemokratiet. Utvalget mener å ha bidratt til dette og vil takke kommunestyret og administrasjonen for samarbeidet.

Verdal 25.01.2021

Kontrollutvalget

5. Vedlegg: Saker behandlet i kontrollutvalget i 2020

2020 Dato	TITTEL
27/1	01/20 Referatsaker 27.01.2020
	02/20 Plan for forvaltningsrevisjon - bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering
	03/20 Plan for eierskapskontroll - bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering
	04/20 Eventuelt
	05/20 Godkjenning av møteprotokoll
9/3	06/20 Referatsaker 09.03.2020
	07/20 Forvaltningsrevisjon Hjemmetjenesten - Prosjektplan
	08/20 Orientering til kontrollutvalget - Bevilgninger til private lag og foreninger
	09/20 Plan for forvaltningsrevisjon - Risiko- og vesentlighetsvurdering
	10/20 Plan for Eierskapskontroll - Risiko og vesentlighetsvurdering
	11/20 Godkjenning av møteprotokoll
27/4 (Fjern- møte)	12/20 Referatsaker
	13/20 Verdal kommunes årsregnskap og årsberetning 2019 - Kontrollutvalgets uttalelse
	14/20 Orientering fra rådmannen - COVID19/Korona-pandemien
	15/20 Rapport anskaffelse av bil - Rådmannens tilbakemelding
	16/20 Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024
	17/20 Plan for eierskapskontroll 2020-2024
	18/20 Henvendelse til kontrollutvalget - Ordningen med brukerstyrt personligassistanse
	19/20 Forum for kontroll og tilsyn - medlemskap
	20/20 Godkjenning av møteprotokoll 27.04.20
	21/20 Undersøkelse Hjemmetjenesten - Statusrapport
15/6	22/20 Referatsaker 12.06.2020
	23/20 Orientering til kontrollutvalget - Brukerstyrt personlig assistanse
	24/20 Orientering fra revisor og diskusjon om hva som er brudd på budsjettpremisser
	25/20 Undersøkelse hjemmetjenesten - Oppdatert statusrapport
	26/20 Planlegging av besøk ved kommunal virksomhet høsten 2020
	27/20 Oppfølging av kontrollutvalgets saker pr mai 2020
	28/20 Godkjenning av møteprotokoll
31/8	29/20 Besøk ved arkivtjenesten
	30/20 Referatsaker 31.08.2020
	31/20 Budsjett kontrollarbeidet 2021 Økonomiplan 2021-2024
	32/20 Reglement for kontrollutvalget
	33/20 Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighetserklæring
	34/20 Undersøkelse hjemmetjenesten - Orientering fra revisor
	35/20 Godkjenning av møteprotokoll 31.08.2020
26/10	36/20 Referatsaker 26.10.2020
	37/20 Revisjonsuttalelse forenklet etterlevelsesk kontroll 2019
	38/20 Offentlige anskaffelser - Orientering fra konstituert kommunedirektør

	39/20 Forenklet etterlevelseskontroll for 2020. Risiko- og vesentlighetsvurdering.
	40/20 Revisjonsstrategi 2020
	41/20 Orientering til kontrollutvalget - Kommunens varslingsrutiner
	42/20 Undersøkelse hjemmetjenesten - Orientering fra revisor. Utsatt sak
	43/20 Innspill til årsplan 2021
	44/20 Godkjenning av møteprotokoll 26.10.2020
30/11	45/20 Referatsaker 30. november 2020
	46/20 Orientering til kontrollutvalget fra kommunedirektøren - Fastlegetjenesten
	47/20 Forvaltningsrevisjon - Vold og trusler i skolen - Oppfølging
	48/20 Orientering til kontrollutvalget fra kommunedirektøren - Budsjett 2021 økonomiplan 2021-2024 - utfordringsbildet
	49/20 Forvaltningsrevisjon: Omstilling, effektivisering, HMS, IA, etikk - Igangsetting
	50/20 Årsplan 2021
	51/20 Godkjenning av møteprotokoll 30.november 2020

Møteprotokoll 25.01.2021

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Verdal kommune

Møtedato

25.01.2021

Saknr

06/21

Saksbehandler Liv Tronstad**Arkivkode** FE - 033, TI - &17**Arkivsaknr** 21/33 - 1

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 25.01.2021, godkjennes.